

w sprawie oceny programowej kierunku filologia germańska prowadzonego na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku filologia germańska prowadzonego na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Uniwersytecie Gdańskim nie w pełni umożliwia studentom kierunku filologia germańska osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
  2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się
  7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku
  10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
- zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres dwóch lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Błędne przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych.
Kierunek był prawidłowo przyporządkowany do dwóch dyscyplin naukowych: językoznawstwo (dyscyplina wiodąca) i literaturoznawstwo, przy czym proporcje tego przyporządkowania były znacząco zachwiane: dla studiów pierwszego stopnia – 77% językoznawstwo i 23% literaturoznawstwo, dla studiów drugiego stopnia 67,5% – językoznawstwo i 32,5% – literaturoznawstwo. To skutkowało marginalizacją dyscypliny literaturoznawstwo, a wynikało z błędnego identyfikowania już na poziomie koncepcji

kształcenia zdobytych przez studentów kompetencji językowych zgodnymi z ESOKJ z kompetencjami w dyscyplinie językoznawstwo.

Uczelnia dokonała korekty przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych dla cyklu kształcenia 2022/2023. Studia pierwszego stopnia: dla studiów stacjonarnych – 56,5% literaturoznawstwo i 43,5% językoznawstwo; dla studiów niestacjonarnych – 51% literaturoznawstwo i 49% językoznawstwo. Studia drugiego stopnia: kierunek przypisano do dwóch dyscyplin naukowych: literaturoznawstwo – 50% i językoznawstwo – 50%.

W przypadku studiów pierwszego stopnia przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych jest nieprawidłowe, ponieważ jest ono inne dla studiów na tym samym kierunku prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, podczas gdy do dyscyplin naukowych jest przyporządkowywany kierunek studiów, a nie formy, w których jest on prowadzony. Niewłaściwe też jest wskazanie na dyscyplinę literaturoznawstwo jako wiodącą, ponieważ na poziomie koncepcji kształcenia nie uwzględniono, że prowadzone na kierunku specjalności *glottodydaktyczna* i *translatoryczna* powiązane są z dyscypliną naukową językoznawstwo co daje jej przewagę w liczbie punktów ECTS nad dyscypliną literaturoznawstwo. W przypadku studiów drugiego stopnia przyporządkowanie jest niezgodne z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), gdyż nie wskazuje dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się określonych dla kierunku.

2. Brak pełnej zgodności efektów uczenia się sformułowanych dla specjalności *nauczycielskiej* z wymogami standardu kształcenia nauczycieli.

Efekty uczenia się określone w Aneksie do opisu efektów uczenia się dla kierunku filologia germańska (studia I stopnia) od roku 2022 oraz Aneksie do opisu efektów uczenia się dla kierunku filologia germańska (studia II stopnia) od roku 2022 nie uwzględniają wszystkich ogólnych efektów uczenia się zawartych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 890). Ponadto zawarte w sylabusach zajęć efekty uczenia się nie są zgodne ze szczegółowymi efektami uczenia się określonymi przez standard. Na przykład efekty uczenia się dla zajęć *dydaktyka języka niemieckiego*: „zna sposoby redagowania bibliografii i przypisów bibliograficznych, wyszukuje, analizuje, ocenia i użytkuje informacje z różnych źródeł online, pisanych i mówionych (np. ocena podręcznika, materiałów dodatkowych do podręcznika, materiałów online); zna i potrafi korzystać z metod i narzędzi badawczych typowych dla dydaktyki języka niemieckiego, umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze; korzystając ze wskazówek prowadzącego, ma umiejętność merytorycznego uzasadnienia formułowanych tez, potrafi krytycznie wykorzystać poglądy innych autorów; ma umiejętność tworzenia prac pisemnych w języku niemieckim dotyczących zagadnień metodyczno-dydaktycznych; ma umiejętność przygotowania wystąpień ustnych (lub w pracy zespołowej) w języku niemieckim (np. ustne przedstawienie wybranego zagadnienia w prezentacji, przedstawienie koncepcji metodyczno-dydaktycznej); zna język niemiecki na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; rozumie potrzebę ciągłego dokośtałcania się zawodowego i rozwoju osobistego jest gotów do stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę nad doskonaleniem umiejętności językowych z zakresu języka

niemieckiego” w ogóle nie odpowiadają efektom uczenia się określonym przez standard dla grupy zajęć D. Przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu, np. student zna miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych, czy student zna podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się określonych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Treści programowe dla zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela nie zapewniają osiągnięcia założonych przez standard efektów uczenia się, ponieważ nie są z nimi w żaden sposób powiązane. Na przykład treści programowe dla zajęć *dydaktyka języka niemieckiego* obejmują: „Wprowadzenie: dydaktyka ogólna a dydaktyka szczegółowa: zakresy badań, różnice i podobieństwa; etymologia pojęć: metodyka, glottodydaktyka, dydaktyka języka niemieckiego; miejsce glottodydaktyki w językoznawstwie stosowanym, relacje z naukami pokrewnymi; metodologia badań glottodydaktycznych, interdyscyplinarne aspekty w dydaktyce języków obcych w obszarze uczenia się, nauczania, języka oraz tekstu/mediów/literatury i kultury; historia dydaktyki języków obcych od czasów antycznych do współczesności (nauczanie języków obcych w starożytnej Grecji i Rzymie, średniowieczu oraz nowoczesne podstawy glottodydaktyki u J.A. Komenskigo, W. Vietora jak też dydaktyków XX i XXI wieku); procesy uczenia się, a procesy nabywania języka niemieckiego jako języka obcego”, co w żaden sposób nie umożliwia osiągnięcia przykładowych efektów uczenia się określonych w standardzie i wskazanych w punkcie 2 dla kryterium 3. Ponadto treści programowe dla zajęć wskazanych jako zajęcia realizujące standard kształcenia przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela, stanowiący załącznik nr 1 do wskazanego wyżej rozporządzenia odnoszą się etapów edukacyjnych, do których standard ten nie ma zastosowania, a mianowicie edukacji wczesnoszkolnej.

2. Zaliczanie praktyk zawodowych na podstawie wykonywanej pracy zawodowej, prowadzonej przez studenta działalności gospodarczej, uczestnictwa w stażach lub wolontariatu.

Uczelnia na podstawie § 3 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 661), stoi na stanowisku, że istnieje prawna możliwość zwalniania z praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej, choć wskazany przepis mówi o tym, że program studiów określa wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk i nie odnosi się do określenia zasad zwalniania z praktyk zawodowych. Przyjęty przez Uczelnię sposób zwalniania z praktyk zawodowych nie znajduje żadnego umocowania prawnego i stanowi naruszenie dyspozycji norm ustawy, które stanowią jednoznacznie, iż odmienne sposoby osiągania i weryfikacji efektów uczenia się, niż typowe, a zatem oparte na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i planach studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu, mogą być stosowane przez uczelnię tylko na podstawie przepisów szczególnych. Jednocześnie przyjęte w Uczelni „Zasady organizacji i finansowania w Uniwersytecie

Gdańskim praktyk zawodowych, w tym praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, oraz praktyk nieobowiązkowych” stanowiące załącznik nr 1 do Zarządzenia 12/R/21 Rektora Uniwersytetu Gdańskiego w sprawie organizacji i finansowania w Uniwersytecie Gdańskim praktyk zawodowych, w tym praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, oraz praktyk nieobowiązkowych nie określają procedur zwalniania z praktyk delegując opracowanie szczegółowych zasad w tym zakresie na dziekanów. W odniesieniu do kierunku filologia germańska takie zasady, zapewniające ocenę osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się założonych dla praktyk zawodowych nie zostały przedstawione.

3. Odbywanie praktyk nauczycielskich na niewłaściwych etapach edukacyjnych, w miejscach niezgodnych z wytycznymi standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Na kierunku praktyki w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela odbywają się w przedszkolach i wszystkich typach szkół. Uczelnia w odpowiedzi na raport nie odniosła się do kwestii etapów edukacyjnych, na których praktyka może być realizowana. Działania w tym zakresie są planowane, jednak nie określono perspektywy czasowej ich realizacji.

W odniesieniu do kryterium 7:

1. Zakres prowadzonej na kierunku współpracy międzynarodowej nie ma charakteru systemowego.

Uczelnia na kierunku filologia germańska w ramach programu Erasmus+ współpracuje obecnie z wąskim gronem partnerów: dwoma uniwersytetami w Niemczech i jednym na Ukrainie. Pozostałe kontakty dotyczą głównie współpracy na poziomie poszczególnych pracowników w ramach realizowanych zadań badawczych. Nie mają one charakteru systemowego i przede wszystkim nie mają wpływu na realizację procesu kształcenia oraz w niewielkim stopniu umożliwiają studentom kontakt z badaczami z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek z germanistycznych ośrodków zagranicznych.

2. Obowiązujące w Uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia nie obejmują oceny umiędzynarodowienia studiów i mobilności studentów oraz nauczycieli akademickich, ani prowadzenia zajęć w językach obcych. Nauczyciele akademicy ani studenci nie mają zapewnionego udziału w ocenie umiędzynarodowienia. Uczelnia zainicjowała działania ukierunkowane na przeprowadzanie okresowej oceny umiędzynarodowienia studiów oraz mobilności studentów i nauczycieli akademickich z udziałem studentów i nauczycieli akademickich w tej ocenie, jednakże nie przedstawiła rozwiązań problemu. Deklaratywny charakter podjętych działań uzasadnia podtrzymanie zarzutu.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Nie w pełni skuteczne funkcjonowanie na kierunku obowiązującego w Uczelni wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który na kierunku filologia germańska nie został w pełni wdrożony, a obowiązujące procedury nie są w pełni wykorzystywane do monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia na kierunku na co wskazują nieprawidłowości w zakresie przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych w sposób odpowiadający ich roli określonej w koncepcji kształcenia dla kierunku, zapewnienia zgodności efektów uczenia się określonych dla zajęć w zakresie

przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela z efektami uczenia się określonymi przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela i treści programowych zapewniających osiągnięcie tych efektów. Uczelnia podjęła w tym zakresie nieskuteczne działania naprawcze, które poskutkowały też wygenerowaniem nowych, wcześniej niewystępujących nieprawidłowości.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych w sposób odpowiadający ich roli określonej w koncepcji kształcenia i zgodny z wymaganiami prawa.
2. Zapewnienie pełnej zgodności efektów uczenia się sformułowanych dla specjalności *nauczycielskiej* na studiach pierwszego i drugiego stopnia z wymogami standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Opracowanie dla zajęć i grup zajęć na specjalności *nauczycielskiej* na studiach pierwszego i drugiego stopnia kompletnych treści programowych, zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się zawartych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela w odniesieniu do właściwych etapów edukacyjnych.
2. Zaniechanie zaliczania praktyk zawodowych na podstawie wykonywanej pracy zawodowej, prowadzonej przez studenta działalności gospodarczej, uczestnictwa w stażach lub wolontariatu.
3. Zapewnienie odbywania praktyk nauczycielskich na właściwych etapach edukacyjnych, w miejscach zgodnych z wytycznymi standardu kształcenia nauczycieli.

W odniesieniu do kryterium 7:

1. Przygotowanie i wdrożenie działań zorientowanych na systemową współpracę z instytucjami zagranicznymi, skutkującą wzrostem stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia.
2. Opracowanie i wdrożenie procedury oceny umiędzynarodowienia studiów i mobilności studentów oraz nauczycieli akademickich, a także prowadzenia zajęć w językach obcych oraz zapewnienie udziału w niej nauczycieli akademickich i studentów.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Pełne i efektywne wdrożenie na kierunku obowiązujących w Uczelni procedur i narzędzi wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia skutkujących kompleksową oceną programu studiów i jego realizacji oraz trwałością działań naprawczych.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie kolejne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 3 do Statutu kolejne postępowanie oceniające kierunku filologia germańska na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2023/2024.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Przewodniczącego
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu 30.03.2022 r.
Maria Próchnicka

